

ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΟΡΚΙΩΝ.

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 434.)

Πολιορκία πρώτη π. Χ. 52.

Ὁ Ἰούλιος Καίσαρ εἶχε κατακτήσει μέρος τῆς Γαλατίας, ὅτε ὁ Λαβίενος, εἰς τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ, ἐλθὼν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Σηκουάνα ἀπεφάσισε νὰ κυριεύσῃ τὴν Λουκοτεκίαν, ἥτοι τοὺς σημερινοὺς Παρισίους. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἡ πόλις αὕτη δὲν ἦτο αὐτὴ τὴν ὁποίαν θαυμάζομεν σήμερον διὰ τὴν ἔκτασιν, τὴν πληθὺν τῶν κατοίκων, τὸν πλοῦτον, τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ἡδονάς· ἐξ ἐναντίας συνέκλειτο ἐκ πτωχικῶν τινῶν οἰκιῶν, αἵτινες μόλις ἀπετέλουν ἐν τμήμα τῶν καθ' ἡμᾶς Παρισίων, τὸ ὀνομαζόμενον *L'île du palais ou la Cité*. Ἀλλὰ ἡ θέσις αὐτῆς ἐν μέσῳ ποταμοῦ, τὰ φυσικὰ ὀχυρώματα τὰ ὁποῖα δὲν ἡδύνετο νὰ πλησιάσῃ στρατὸς εὐκόλως καὶ ἀκινδύνως, καθὼς καὶ ἡ γνωστὴ ἀνδρεία τῶν κατοίκων προτιμώντων τὸν θάνατον τῆς δουλείας, καθίστων τὴν κατάκτησιν αὐτῆς ἀξίαν τῶν ἀγώνων τῶν Ῥωμαίων. Ὅτε ἐγνώσθη ὅτι ἐπλησίαζον πρὸς τὴν πόλιν, σύμπαρ ὁ λαὸς τῶν περιχώρων ἔλαβε τὰ ὅπλα ὑπὸ τὰς διαταγὰς διακεκριμένου τινὸς Γαλάτου ὀνόματι Καμηλογένους, ὅστις εἰ καὶ λίαν προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν ἀνέπτυξεν ἱκανότητα μεγάλου στρατηγοῦ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπέφυγε τακτικὴν μάχην ὅπως δώσῃ εἰς τὸν στρατὸν, μᾶλλον γενναῖον ἢ γεγυμνασμένον, καιρὸν νὰ μορφωθῇ· ἐπειδὴ δὲ ἐγίνωσκε καλῶς τὸν τόπον ἐτοποθετήθη οὕτω πως, ὥστε νὰ ὠφεληται ἀπὸ πάσης εὐνοϊκῆς περιστάσεως. Ὑπεράνω τῆς Λουκοτεκίας, πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Σηκουάνα, ὑπῆρχε ποτε εὐρεῖα λίμνη, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα ἔρρεον ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ· ἐκεῖ κατεσκεύασαν χαράκωματα. Ὁ Λαβίενος προσεπάθησε ν' ἀποδιώξῃ τοὺς Γαλάτας, ἀλλ' ἀπεκρούσθη· καὶ βεβαίως ἂν δὲν ὑπεχώρει ταχέως ἤθελεν ἀπολεσθῇ ἅπας ὁ στρατὸς αὐτοῦ. Ὀργισθεὶς διὰ τὴν ἀποτυχίαν ταύτην ὁ Ῥωμαῖος στρατηγὸς ἐστράφη πρὸς Μελόδουναν (*Melun*), οὗ τινος οἱ κάτοικοι εὕρισκοντο εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Καμηλογένους, λεηλατήσας δὲ τὴν κωμόπολιν ταύτην διέδωκε τὸν Σηκουάνα καὶ κάμψας τὴν δεξιὰν ὄχθην παρουσιάσθη ἐκ νέου πρὸ τῆς Λουκοτεκίας. Ὁ Γαλάτης στρατηγὸς, θέλων νὰ προλάβῃ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως καὶ νὰ ὀχυρωθῇ ἐντὸς αὐτῆς, ἐπυρπόλησεν αὐτὴν καταστρέψας καὶ τὰς γεφύρας, καὶ προστατευόμενος ὑπὸ τῆς λίμνης ἔμεινεν εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἀπέναντι τῶν Ῥωμαίων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐχωρίζετο ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Συγχρόνως

οἱ λαοὶ οἱ κατοικοῦντες κατὰ τὰ σύνορα τῶν Παρισίων ἔλαβον καὶ αὐτοὶ τὰ ὅπλα θέλοντες νὰ ἐπιπέσωσι διὰ μιᾶς κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Ὁ Λαβίενος εἶχε φέρεи μεθ' ἑαυτοῦ ἀπὸ Μελοδούνου πεντήκοντα μεγάλα πλοῖα, νόκτε δὲ τινὰ ἀπέστειλεν αὐτὰ διατάξας νὰ καταβῶσι τὸν ποταμὸν ὅσον τὸ δυνατόν ἀταράχως, καὶ ἀφοῦ πλησιάσωσιν εἰς τὴν Λουκοτεκίαν νὰ περιμείνωσι χωρὶς νὰ ἐπιχειρήσωσι τὸ ἐλάχιστον κίνημα· εἶχε δὲ σκοπὸν νὰ διαβῇ ἐκεῖ τὸν ποταμὸν. Θέλων δὲ ἐν ταυτῇ ν' ἀπατήσῃ τοὺς Γαλάτας ἔστειλε πρὸς τὸ ἀπέναντι μέρος πέντε τάγματα, ἅτινα ἐφόλαττον τὰ φορτία, καὶ λέμβους πλήρεις ναυτῶν. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται ἐπορεύοντο ποιοῦντες μέγαν θόρυβον, οἱ δὲ κωπηλάται ἔτυπτον τὸ ὕδωρ μετὰ τὴν αὐτῶν τὴν δύναμιν, θέλοντες νὰ προσελκύσωσι τὴν προσοχὴν τοῦ ἐχθροῦ. Τὸ στρατήγημα τοῦτο ἐπέτυχε, καὶ οἱ Γαλάται οὐδὲ κἂν ὑπώπτευσαν τὴν κίνησιν τοῦ Λαβιένου, εἰμὴ ὅτε τὴν πρωτὰν εἶδον αὐτὸν πλησιάζοντα καὶ εὕρισκόμενον ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὄχθης. Παρευθὺς ὥρμησαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ μάχη συνήφθη πεισματωδέστατη καὶ ζωηρὰ ἐντὸς πεδίου κειμένου μεταξὺ τῶν χωρίων Ἰσσί καὶ Βωζιράρ. Οἱ Γαλάται ἐμάχοντο μετ' ἀνδρείαν ἀξίαν μεγαλητέρας ἐπιτυχίας. Ὁ Καμηλογένης ἔδιδεν αὐτοῖς λαμπρὸν παράδειγμα· εἰ δὲ καὶ ἦτο πρεσβύτης ἐφαίνετο ἀναλαμβάνων, μεταξὺ τῆς μάχης, ὅλην τὴν δύναμιν τῆς νεότητος· ἦτο παρὼν πάντοτε εἰς τὸ ἐπικυνδυνωδέστερον μέρος καὶ ἀκάθεκτος ὥρμα ἐκεῖ ὅπου ἤκμαζεν ἡ μάχη. Ἀλλ' ὁ ἥρως οὗτος, ὁ πρῶτος ὑπερασπιστὴς τῆς τῶν Παρισίων ἐλευθερίας, εὗρε τὸν θάνατον, τὸν ὁποῖον πάντες οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἐπιθυμοῦσιν, ἐξέπνευσε δηλαδὴ μαχόμενος ὑπὲρ πατρίδος μεταξὺ σωροῦ ἐχθρῶν ὑπ' αὐτοῦ τούτου θυσιασθέντων. Ἡ νίκη τῶν Ῥωμαίων ὑπῆρξε τελεία καὶ ὁ Λαβίενος ἐδοξάσθη διὰ τὰ ἀνδραγαθήματα αὐτοῦ.

Πολιορκία δευτέρα. μ. Χ. 885.

Ἀπὸ τῶν χρόνων ἐκείνων ἡ Λουκοτεκία ἢ οἱ Παριῖοι ἐγένοντο περίφημος πόλις. Ἡ Ῥώμη μετέφερεν ἐκεῖ τὴν εὐφυΐαν καὶ τὰ σφάλματα, τὴν φρόνησιν καὶ τὴν διαφθοράν, τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πολυτέλειαν, τοὺς νόμους καὶ τὰς καταχρήσεις αὐτῆς. Οἱ δὲ κάτοικοι, οἵτινες ἦσαν πρότερον τόσον ἀπλοὶ καὶ γενναῖοι, μετεβλήθησαν πάντες διὰ μιᾶς, καὶ γενόμενοι σοφοὶ ἀπώλεσαν τὴν ἀθώαν ἀρετὴν καὶ τὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωτα, ὅστις ἕως τότε ἀνέφλεγεν αὐτούς. Ἐπὶ ἐννέα σχεδὸν ἑκατονταετηρίδας δὲν ἦσαν γνωστοὶ εἰμὴ ἕνεκα τῶν διαφόρων δεσποτῶν τῶν καθυποταξάντων αὐτοὺς καὶ ἕνεκα τῆς ὑπολήψεως ἧς ἀπέλαυον μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς Γαλατίας. Οἱ Παριῖοι ἦσαν ἡ κεφαλὴ αὐτῆς, ἦσαν τὸ κέντρον τῶν Ῥωμαϊκῶν κατακτήσεων κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη

τῆς αὐτοκρατορίας, καὶ ἐκεῖ ἔδρευον οἱ διοικηταί. Καὶ οἱ αὐτοκράτορες αὐτοὶ ἐπρωτίμων τὴν Λουκοτεκίαν ὡς ὠραιότεραν πασῶν τῶν ἄλλων πόλεων, ὃ δὲ Ἰουλιανὸς ὁ Παρβατῆς, ὅστις καὶ μὲ μνημεῖα ἐκαλλώπισε τὴν πόλιν, ὠνόμαζεν αὐτὴν πάντοτε «φιλιτάτην Λουκοτεκίαν». Ὅτε ὁ Κλόβις ἐθεμελίωσε τὴν γαλλικὴν μοναρχίαν, οἱ Παρίσιοι ἐγένοντο πρωτεύουσα τοῦ κράτους, καὶ ὑπὸ τὴν βασιλείαν τούτου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ τόσον ἐξετάθησαν, ὥστε συμπεριέλαβον ὅλον τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν δύο βραχιόνων τοῦ Σηκουάνα. Αἱ εἰσβολαὶ τῶν βαρβάρων ἠνάγκασαν αὐτοὺς νὰ ὀχυρώσωσι τὴν πόλιν, οὐδὲ ἡδυνάτο τις νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν εἰμὴ διὰ δύο γεφυρῶν, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐφυλάσσετο ὑπὸ ἰσχυρῶν πύργων. Τὸ 885 ἔτος ἐνόησαν πόσον ἀναγκαῖαι ἦσαν αὐταὶ αἱ προφυλάξεις, διότι σμήνη Νορμανῶν διψώντων λάφυρα καὶ αἷμα ἐπολιόρκησαν τοὺς Παρισίους, τοὺς ὁποῖους πολλάκις πρότερον εἶχον προσβάλλει ματαίως. Ὁ στρατὸς αὐτῶν συνέκειτο ἐκ τεσσαράκοντα χιλιάδων ἀνδρῶν, καὶ πλείονα τῶν ἐπτακοσίων πλοίων ἐκάλυπτον τὸν Σηκουάνα· οἱ βάρβαροι κομίσαντες μεθ' ἐκτῶν μετεχειρίσθησαν πάσας τὰς μηχανάς, ὅσαι εἶχον ἀνακαλυφθῇ πρὸς καταστροφὴν τῶν πόλεων. Ἐπεχείρησαν δὲ ἐξ ἐφόδους, εἰς αἷς ἀντέστησαν οἱ Παρίσιοι μετὰ μέγιστον θάρρος, ἐνθαῖνονόμενοι ὑπὸ τοῦ παραδείγματος τοῦ κόμητος Eudes, οὗ τινος αἱ μεγάλοι ἀρεταὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν μετὰ τινα χρόνον εἰς τὸν θρόνον τῶν Φράγγων, τῇ προτροπῇ καὶ τοῦ ἐπισκόπου Gauzlin. Ὁ ἀρχιερεὺς οὗτος φέρων περικεφαλαίαν, φαρέτραν καὶ εἰς τὴν ζώνην πέλεκυν, ἐμάχετο εἰς τὰ τεῖχη ἔχων ἔμπροσθεν αὐτοῦ σταυρὸν τὸν ὅποιον εἶχε στήσει ἐπὶ τοῦ χαρπώματος, ἐφονεύθη δὲ ἀφοῦ κατέσφαξε σωρὸν ἰχθρῶν. Ὁ Ἀνσχερῆκος, ὅστις διεδέχθη τὴν ἐπισκοπικὴν ἑδραν, ἐκληρονόμησε καὶ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα τοῦ προκατόχου αὐτοῦ. Ἐξηκολούθησε δὲ νὰ ἄρξῃ τῶν πολιορκουμένων, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἑξόλου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Gauzlin. Ὁ ἀτρόμητος οὗτος ἱερεὺς διέσπειρεν ἀπορίαν καὶ τρόμον εἰς ὅποιονδήποτε μέρος καὶ ἂν ἔστρεφε τὰ ὄπλα, διότι ἡ φύσις εἶχε προικίσει αὐτὸν μὲ δύναμιν τεραστίαν. Κατὰ τὴν δευτέραν ἐφοδὸν ὤρμησε πρὸς τὸ τεῖχος φέρων ἀκόντιον, τὸ ὅποιον ὠμοῖαζε πρὸς μέγιστον ὀβελὸν, διατρυπήσας δὲ τινὰς Νορμανοὺς ἐφώναζε πρὸς τοὺς περιστοιχίζοντας αὐτόν· «Λάβετέ τους εἰς τὸ μαγεῖριον· εἶναι καλὰ σουβλισμένοι.»

Τέλος μετὰ δέκα ὀκτὼ μηνῶν ἀτυχεῖς προσπάθειας οἱ βάρβαροι ἐνήργησαν καὶ τελευταίαν ἀποπειραν, καὶ μέγα πλῆθος ἦλθε παρὰ τοὺς πόδας τῶν τειχῶν· ἐπειδὴ δὲ δὲν τοὺς περιέμενον πολλοί, κατώρθωσαν ν' ἀποβῶσιν εἰς τὰς ἐπάλξεις καὶ

ἐκραζον νίκην. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην στρατιώτης μικροῦ μὲν ἀναστήματος ἀλλὰ μεγίστης ἀνδρείας, ὀνόματι Γερβῶτ, ἀκολουθούμενος μόνον ὑπὸ πέντε ἀνδρείων ὡς καὶ αὐτὸς ὤρμησεν, καὶ φονεύσαντες τὸν πρῶτον, ἐκύλισαν τοὺς ἄλλους εἰς τὴν τάφρον, ἤρπασαν τὰς ἀναβάθρας καὶ ἔσωσαν τὴν πόλιν. Κάρολος ὁ ἐπονομαζόμενος Παχὺς, ὅστις σχεδὸν διάλου δὲν εἶχε βοηθήσει τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ ὑπηκόους, ἐσυνθηκολόγησε μὲ τοὺς Νορμανοὺς καὶ κατώρθωσε ν' ἀπομακρύνῃ αὐτοὺς ὑποσχεθεὶς νὰ πληρώσῃ ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν μέγα ποσὸν χρημάτων. Ἡ ἀνάνδρως αὕτη συνθήκη, γενομένη ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, διήγειρε τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν. Ἐπέτρεψε δὲ εἰς τοὺς Νορμανοὺς νὰ λεηλατήσωσι τὰς ὠραιότερας ἐπαρχίας. Κατὰ τὸ 888 καθήρεθῃ εἰς τὴν δίαιταν τῶν Τιβούρων, καὶ ἀπέθανε τὸ αὐτὸ ἔτος πένης καὶ ἐγκαταλειμμένος ὑπὸ πάντων.

Πολιορκία τρίτη μ. Χ. 1411.

Οἱ Παρίσιοι ἐγένοντο κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους αἵματηρὸν θέατρον ἐμφυλίων πολέμων, οἷτινες ἐπὶ τῆς βασιλείας ἀδυνάτων ἡγεμόνων ἐξηφάνισαν τὸ κράτος. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι χρόνοι ἤρξαντο ἐπὶ τῆς δειλήμονος διοικήσεως Καρόλου τοῦ 5'. Τὰ μεταξὺ τῶν εὐγενῶν μίση ἐξερράγησαν διὰ μιᾶς· ἡ Γαλλία διτρήθη εἰς δύο φατρίες, σχεδὸν ἐξ ἴσου ἰσχυράς, τὴν τοῦ δουκὸς τῆς Αὐρηλίας, ὀνομαζομένην τῶν Ἀρμανιάκ, καὶ τὴν τοῦ δουκὸς τῆς Βουργουνδίας ἐπικαλουμένης τῶν Βουργουνδίων. Σχεδὸν ὅλοι οἱ Παρίσιοι ἀνῆκον εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἔφερον διακριτικὸν σημεῖον λευκὸν σταυρὸν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐρυθρὸν, ὀνομαζόμενον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου. Τὰ δύο αὐτὰ κόμματα ἐκήρυξαν ἀνηλεῆ πόλεμον κατ' ἀλλήλων. Οἱ Ἀρμανιάκ ἐπορεύθησαν πρὸς τοὺς Παρισίους ἀναφλεγόμενοι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ λαφυραγωγήσωσι τὴν μεγάλην ταύτην πόλιν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὰ πάντα ἐνέδιδον εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν, καθόσον μάλιστα, ἐνόσω ἐπλησίαζον, αἱ φρουραὶ ἐσώζοντο φεύγουσαι. Ὁ Ἅγιος Διονύσιος ἦτο ἡ μόνη πόλις ἣτις ἀντέστη ἐπ' ὀλίγον. Ὁ Ἰωάννης de Châlons, ἡγεμονόπαις τῆς Ἀραυσίωνος διώκει τὸ φρούριον· φοβηθεὶς ὁμως μὴ κυριευθῇ ἐξ ἐφόδου ἐσυνθηκολόγησε, καὶ ἐξῆλθε μετὰ τοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ φέρῃ ὄπλα ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. Ἀλλ' ἡ προδοσία τοῦ συνταγματάρχου de Paysieux κατέσχεσε τοὺς Αὐρηλιανοὺς κυρίους τοῦ St-Cloud καὶ τῆς διόδου τοῦ Σηκουάνα ἀνωθεν τῶν Παρισίων. Ἡ πόλις αὕτη, ἐντελῶς κεκλεισμένη πρὸς τὸ βόρειον μέρος, ἔπασχε σπάνιν τροφίμων· οἱ στρατιῶται διασπαρέντες εἰς τὰ περίχωρα διέπραττον τρομερωτάτας θηριωδίας· ἀγροτικὰς οἰκίας, χωρία, ἀγροὺς ἐσπαρμένους, τὰ πάντα παρέδιδον τῷ πυρὶ σφαγῇ, τυ-

ραννίαι παντός είδους, δεινόταται Ιεροσολίαι και φρικωδέστατα έγκλήματα ήσαν δισκέδασις προς τους άσπλάγχνους τούτους φονείς. Μεταξύ των ληστών τούτων εύρίσκετο και ο Μονταγνύ, άρχιεπίσκοπος Σενόνων (Sens), όστις άντι μίτρας έφερε περικεφαλαίαν, άντι δαλματικής θώρακα, άντι φελονίου σιδηρούν περιδέραιον και άντι ποιμαντικής ράβδου αξίνην.

Έν τούτοις, ο μέγας κίνδυνος τόν όποιον διέτρεχον, έξήψεν έτι μάλλον την μανίαν των έν Παρισίοις, και πρό πάντων την ένθεομανίαν των Ιερέων της πρωτεύουσας. Πάντες οί άμβωνες άντήχουν από τας ρητορείας αύτών έναντίον των Άρμανιάκ. Οί πολιορκούντες άφωρίσθησαν. Οί δε Αύρηλιανοί, θέλοντες ν' άνταπαντήσωσιν είς τόν άφορισμόν, προσέβαλον τόν δοϋκα της Βουργουνδίας και τους όπαδούς αύτου, διά του αύτου εκκλησιαστικού έπιτιμχίου. Ο άρχιεπίσκοπος των Σενόνων, οί έπίσκοποι των Παρισίων, Αύρηλίας και Αύτρίκου (Chartres), και διάφοροι σοφοί του άμαθοϋς εκείνου αιώνος, είχαν προκαλέσει τó φοβερόν τοϋτο ψήφισμα· οϋτω πως έπαιζον μέ την θρησκείαν ίνα δικαιολογήσωσι τας τρομεράς πράξεις τας γινομένας εκατέρωθεν. Είς πάσαν έορτήν, οί έφημέριοι των Παρισίων διέκοπτον την θυσίαν της Ιεράς λειτουργίας, ίνα άνανεώσωσι τους εξακοντιζομένους κατά των Άρμανιάκ κεραυνούς. Παρενέβαλον μάλιστα και μεγάλας δυσκολίας είς τó βάπτισμα των τέκνων εκείνων, οϋς ύπώπτειον εύνοϊκούς προς τó κόμμα. Οί άνθρωποι δέν έτόλμων νά εξέλθωσιν είς τας όδους άνευ του έρυθρού σταυρου του Αγίου Ανδρέου. Οί Ιερείς έφερον τουτον έντός του Αγίου βήματος, αί είκόνες ήσαν κατεστολισμέναί μέ αύτους και αύτά έτι τά νεογνά παιδία έφερον τó διακριτικόν σημεϊον του επικρατούντος κόμματος. Επí τοσοϋτον δέ εξέτεινον την μανίαν αύτήν, ώστε και τó σημεϊον του σταυρου έκαμνον κατά τόν τρόπον της σταυρώσεως του Αγίου Ανδρέου. Ο λαός έγγύγυζε διότι εύρίσκετο άποκεκλεισμένος έντός των τειχών, ένω ο έχθρός έθριαμβεύε προ των όφθαλμών αύτών. Επειδή δε στασιαστικάι κραυγαί άνήγγειλον ότι έπεθύμουν μάχην, ήναγκάσθησαν νά ύπακούσωσιν είς τόν τετυφλωμένον όχλον. Ο κόμης του Σαιντ-Πόλ και ο des Essarts έπί κεφαλής Παρισίου άποσπάσματος κακώς όπλισμένου και στερουμένου πειθαρχίας, ένήργησαν έξοδον διά της πύλης του Αγίου Διονυσίου, άπεκρούσθησαν όμως, άν και ήταν πολυαριθμότεροι των έχθρών, και επέστρεψαν κατεσπευσμένως είς την πόλιν διά της πύλης του Αγίου Όνωρίου, άπολέσαντες τετρακοσίους άνδρας. Η ταπεινωτική αύτη άποτυχία ηύξησε την άπελπισίαν των ήττηθέντων, οίτινες καταληφθέντες ύπό μεγίστης παραφοράς έξ-

ήλθαν διά του άλλου μέρους της πόλεως. Γουά, είς των άξιωματικών του στρατου ώδήγησεν αύτους είς τόν πύργον της Βισέτρ, έπαυλιν του δουκός του Βερρόν, έπαιρομένου επí τῷ σπανιωτάτῳ ώραϊσμῳ αύτης. Επειδή δε οϋδείς στρατός έφάνη ίνα αντιπαραταχθῇ είς τους άξιωμαμέντους τούτους στρατιώτας, επεδόθησαν άκωλύτως είς πράξεις άληθώς μανικάς· συνέτριψαν τας πύλας του παλατίου, έλεηλάτησαν τά πολύτιμα σκεύη και άφήρεσαν και αύτά τά παράθυρα, καθόσον οί υελοι τους χρόνους εκείνους ήσαν πολυτελείας άντικείμενον, έφικτόν είς μόνους τους πλουσίους. Επέστεψαν δε την κτηνώδη ταύτην έκστρατείαν πυρπολήσαντες και τó κτίριον. Μεταξύ των άνεκτιμήτων πραγμάτων άτινα άπωλέσθησαν κατά την διαρπαγήν ταύτην, ο φιλόκαλος κόσμος έλυπήθη πρό πάντων διά χρονολογικήν τινα σειράν εϊκόνων των βασιλέων της Γαλλίας της τρίτης γενεάς, αί πλείσται των όποίων ήσαν πρωτότυποι.

Ένώ δε τά δύο μέρη κατεγίνοντο είς τας τρομεράς αύτάς καταχρήσεις, ο δοϋξ της Βουργουνδίας έσκέπτετο πώς νά έλευθερώσῃ την πρωτεύουσαν, Οδηγών τόν στρατόν και βοηθούμενος ύπό άγγλικών επικουριών διοικουμένων ύπό του κόμητος του Αρουνδέλ, διέβη τόν Σηκουάνα, επí της γεφύρας του Μελοδούνου, όπου έπερίμενον αύτόν τρείς χιλιάδες εκ Παρισίων, και είσήλθεν έντός αύτών περικυκλούμενος ύπό δεκαπέντε χιλιάδων ίππέων. Αί όδοί έβριθον πλήθους έπευφημοϋντος και έπιθυμοϋντος ν' άποδείξῃ διά παντός τρόπου ευγνωμοσύνην. Μεταξύ όμως της χαρής μετά λύπης παρετήρησαν ίλας άγγλιπου ίππικου άναμεμιγμένας μετά των γαλλικών στρατευμάτων. Και άγανακτήσαντες ένδομύχως ότε είδον ότι ή σωτηρία της πρωτεύουσας του βασιλέως και του έθνους άνετέθη είς την ύποπτον προστασίαν έθνους άντιζήλου, δέν ήθέλησαν νά δεχθώσιν είς τας κατοικίας αύτών τους ξένους τούτους, οίτινες ήναγκάσθησαν νά διανυκτερεύσωσιν επí των ίππων. Την ακόλουθον ήμέραν διεμοιράσθησαν μεταξύ των πολιτών και πρό πάντων μεταξύ εκείνων των όποίων ή άφροσύνη ήτο άμφίβολος. Τά πάντα δε ήλλαξαν μετά την άφίξιν του Βουργουνδιανου ήγεμόνος. Ο αριθμός των Όρλεανιστών ήλαττοϋτο καθ' ήμέραν κατά τας συνεχείς έξόδους, δέν ύπάρχον άρκετοί ίνα φυλάττωσι τας οικείας θέσεις, έως ότου και τó Σαιν-Κλου, ή σημαντικωτέρα των θέσεων τούτων έκυριεύθη εξ έφόδου. Κατά την μάχην ταύτην άπώλεσαν έννεακοσίους εκ των έμπειροτέρων στρατιωτών, ένω μόνον είκοσιν εκ των έναντίων έφρονεύθησαν. Ο δοϋξ της Αύρηλίας άπώλεσε πάσαν έλπίδα του νά εισέλθῃ είς Παρίσιους, ο στρατός αύτου έψυχράνθη, χειμών επέστη, και μία μόνη σωτηρία ύπελείπετο αύτῷ, ή άτιμος ύποχώρησις.

Συνεκάλεσε λοιπὸν στρατιωτικὸν συμβούλιον, καθ' ὃ ἡ ἀνάγκη τῆς διαλύσεως τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀνεγνωρίσθη παρὰ πάντων. Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν καθ' ἣν τὸ Σαίν-Κλου εἶχε κυριευθῇ, οἱ Ὁρλεανισταὶ παραλαβόντες ὅσα λάφυρα ἐδυνήθησαν καὶ διαρπάσαντες τοὺς θησαυροὺς τῆς βασιλίσσης ἀποτεθέντας πρὸς ἀσφάλειαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, τὸν ὁποῖον εἶχον σεβασθῇ ἕως τότε, διέβησαν τὸν Σηκουάναν καὶ ἐπορεύθησαν βήματι ταχεῖ μέχρις Etampes. Ὅτε δὲ ἐγνώσθη εἰς Παρισίους ἡ νυκτερινὴ αὐτῶν φυγὴ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς καταδιώξεως.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΜΟΥ ΔΡΑΜΑ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.)

Δεκαεπτὰ ἐτῶν ἡλικίαν ἔχων ὅτε ἐτελείωσα τὰ μαθήματα τοῦ γυμνασίου, ἐνεγράφην φοιτητῆς τῆς νομικῆς, διότι τοιαύτη ἦτο ἡ ἀξίωσις τῆς ἀγαθῆς μητρός μου, ἥτις μ' ἐβλεπεν ἤδη καὶ πρόεδρον τοῦ Κοινοβουλίου. Μόλις ὅμως τρεῖς ἢ τετράκις κατὰ τριμηνίαν ἐπάτουν τὸ κατώφλιον τῆς σχολῆς, καὶ τόσῳ μόνον ὅσῳ νὰ γράψω τὸ ὄνομά μου εἰς τὰ βιβλία. Μετὰ τινα δὲ χρόνον, ἐπιθυμῶν πάντοτε νὰ εὐχαριστήσω τὴν μητέρα μου, προσεκολλήθην εἰς τὸ γραφεῖον γέροντός τινος δικηγόρου, εἰς ὃν ἐδίδον τριακοσίας λίρας κατ' ἔτος ὅπως ἔχω τὸ δικαίωμα ν' ἀντιγράψω ἐλεεινὰ τινα χειρόγραφα· ἕνεκα τούτου ἐλησμόνησα καὶ τὴν σχολήν. Εἶχον δὲ καὶ συνάδελφον ὅστις, ὅπως καὶ ἐγὼ, δὲν ἠρέσκετο εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ βίου. Συνεπεριπατοῦμεν καὶ συνδιελεγόμεθα καθ' ἑκάστην, καὶ ὁ εὐφραδὴς αὐτοῦ λόγος τοσοῦτον μὲ εἶχε μαγεύσει, ὥστε καὶ ἀργότερα μετέβαινον εἰς τὸ γραφεῖον, καὶ ταχύτερα τοῦ θέοντος ἀνεχώρουν· κατήντησα δὲ ἐπὶ τέλους καὶ νὰ ἐργάζωμαι ἀτάκτως, τοσοῦτον ἐμίσησα τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου.

Ὁ συνάδελφός μου Ἑρρίκος ἦτο πανδαήμων, ὡς οἱ πλείστοι τῶν νέων τοῦ καιροῦ τούτου, καὶ ποιητῆς, καὶ τεχνίτης, καὶ μουσικὸς, δι' ὃ καὶ ὑπερηγάπων αὐτόν. Ἐγνώριζε πολλοὺς ἐκ τῶν ὀνομαστοτέρων ὑποκριτῶν τοῦ θεάτρου, οἵτινες συνήρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, εἰς ἣν προσεκλήθην πατὴρ καὶ ἐγὼ. Ἐκεῖ εἶδον τὸν Κάρολον Κέμπλ καὶ τὸν Ματθαῖον, οἵτινες δὲν ἦσαν ἀρκετὰ γνωστοὶ εἰς Λονδίνον, διότι δὲν εἶχον ἔτι τὴν δύναμιν τῆς πράξεως καὶ τὴν ἐτοιμότητα δι' ὧν διεκρίθησαν μετὰ ταῦτα. Ὁ μὲν Κέμπλ εἶχε τὸ ἦθος σοφρὸν καὶ τὴν ὕψιν ὠραίαν, ὁ δὲ Ματθαῖος ἦτο φαιδρὸς ὡς κορυ-

δαλός. Τοσοῦτον δὲ ἐθαύμασα τοὺς τρόπους καὶ τὴν ἀπαγγελίαν αὐτῶν, ὥστε ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἀπεφάσισα ποῖον δρόμον ἔπρεπε νὰ τρέξω. Ἴδου δὲ ποῖος ἦτο ὁ σκοπός μου, τὸν ὁποῖον καὶ εἶχον διακοινώσει συγχρόνως εἰς τὸν Ἑρρίκον. Ἠγόρασα δράματὰ τινα γαλλικὰ, καὶ δανεισθεὶς παρὰ τούτου καὶ πρὸ ἐκείνου σκηνὰς τινας, συνέβραψα ἕνα κέντρονα ἄξιον κατ' ἐμὲ τοῦ Σεξπέρ. Ἐκ πείρας ἐγίνωσκον ὅτι τὸ ἀκροατήριον τῶν ἀγγλικῶν θεάτρων δὲν ἀρκεῖται εἰς μίαν μόνον πλοκήν. Καὶ ἐνῶ οἱ Γάλλοι ἐρχόμενοι εἰς τὸ θέατρον προπαρεσκευασμένοι ἵνα ἴδωσι τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν δραματικὴν αὐτῶν ὄψιν, κατανοοῦσι καὶ τὰς λεπτοτέρας ἐννοίας καὶ τὸ πνεῦμα αὐτὸ τοῦ ποιητοῦ, οἱ Ἀγγλοὶ ἀξιοῦσι νὰ δακτυλοδεικτῇ πᾶν ὅ,τι ἔχεις κατὰ νοῦν, καὶ νὰ καθιστῇς τὰ πάντα ψηλαφητὰ εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν· ὁρμάθισε τὰς περιπετείας μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης δέκα ἢ δώδεκα τοῦλάχιστον, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι θέλεις μαγεύσει τὸ ἀκροατήριον. Ἐκ τούτων τῶν ἀρχῶν ὁρμώμενος κατήρτισα τὸ δρᾶμά μου, ἀλλὰ πῶς νὰ ἐπιγράψω αὐτό; Ἴδου ἡ μεγαλητέρα μου δυσκολία, διότι ἤθελον ὄνομα καينوφανές. Ἐπὶ τέλους ὠνόμασα αὐτὸ Sir Jeremy Boottjack νομίσας διὰ τοῦτο ὅτι δὲν ἦμην κατώτερος τῶν περιφημοτέρων δραματικῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἐνθυμοῦμαι μὲ πόσῃν ἐπιμέλειαν καὶ μὲ πόσῃν ἀγωνίαν ἀντέγραψα τὸ πρωτότυπον, καὶ πόσον ἐφρόντισα νὰ καταδείξω διὰ πλαγίων στοιχείων τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἅτινα ἔμελλον νὰ γοητεύσωσι τὸ δημόσιον.

Μόλις ἐνεπιστεύθην εἰς τὸν φίλον μου τὸ πρῶτον τοῦτο προῖον τῆς μούσης μου ὅπως ὑποβάλλῃ αὐτὸ εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου, καὶ ἔλαβον ἐπιστολὴν παρὰ τῆς μητρός μου, ἥτις μαθοῦσα τὴν νέαν ἐνασχόλησιν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ἀνεθεμάτιζε καὶ ποιητὰς, καὶ ὑποκριτὰς καὶ ὑποκριτρίδας· ἡ ἐπιστολὴ ἦτο κεραυνοβόλος. Μὲ κατέθλιψε δὲ πρὸ πάντων ἡ ἰδέα τῆς μητρός μου, ὅτι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ νομικοῦ καὶ τὸ τοῦ δραματουργοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ μεταπείσω αὐτήν, φέρων εἰς ὑποστήριξιν τοῦ λόγου μου παραδείγματα ἐκ τῆς ἱστορίας· ὅτε ὅμως ἐφυλλολόγησα αὐτήν εἶδον ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο εὐκόλον. Ἐνθυμήθην κατὰ πρῶτον τὸν Sheridan, ἀλλ' ἀνοίξας τὴν βιογραφίαν αὐτοῦ ἀνέγνων τὰ ἐξῆς· « Διὰ τοῦ δαιμονίου αὐτοῦ νοῦς ἀνυψώθη εἰς τὰς ἀνωτάτας βαθμίδας τῆς κοινωνίας, οὐδέποτε ὅμως ἐδυνήθη νὰ προσκλωθῇ εἰς ἐν ἐπάγγελμα. » Ἀς ἴδωμεν, εἶπον καὶ τὸν Murphry. « Ὁ Murphry ἦτο δικηγόρος ἅμα δὲ καὶ δραματικὸς, δι' ὃ οὐδέποτε ἐπέτυχεν ὡς νομικός. » Ἀς ἔλθωμεν εἰς τὸν Colman. « Ὁ Γεώργιος Colman, οὗτινος ὁ νοῦς ἦτο ἐπιτήδειος πρὸς πάντα, ἐσπούδασε κατὰ πρῶτον νομικὰ καὶ ἐγένετο μὲν ἄριστος δραματικὸς, οὐχὶ δὲ